

<p style="text-align: center;">DHOMA E POSAÇME E GJYKATËS SUPREME TË KOSOVËS PËR ÇËSHTJE QË LIDHEN ME AGJENCINË KOSOVARE TË MIRËBESIMIT</p>	<p style="text-align: center;">SPECIAL CHAMBER OF THE SUPREME COURT OF KOSOVO ON KOSOVO TRUST AGENCY RELATED MATTERS</p>	<p style="text-align: center;">POSEBNA KOMORA VRHOVNOG SUDA KOSOVA ZA PITANJA KOJA SE ODMOSE NA KOSOVSKU POVERENIÇKU AGENCIJU</p>
---	--	---

ASC-09-0059

U parnici

1. [REDACTED] Priština

tužioc/žalioci

2. [REDACTED] Priština

koje zastupa [REDACTED]
advokat iz Prištine
Ruga [REDACTED]

protiv

Javnog preduzeća

tuženog

[REDACTED]
[REDACTED] Priština

koje zastupa [REDACTED]
advokat iz Prištine
[REDACTED]

Žalbena veće Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku povereničku agenciju (PKVS), u sastavu Richard Winkelhofer, predsednik PKVS, predsedavajući sudija, Torsten Frank Koschinka i Eija-Liisa Helin, sudije, nakon većanja održanog 3. juna 2010. godine donosi sledeće

REŠENJE

1. **Žalba je osnovana.**
2. **Stavlja se van snage rešenje Sudskog veća od 26. avgusta 2009. godine, SCC-08-0245.**
3. **Predmet se vraća Sudskom veću na ponovno suđenje.**

4. Žalioci se – preliminarno – obavezuju da Posebnoj komori zajedno plate sudske takse u iznosu od 60 evra.

Istorijat postupka:

Dana 7. avgusta 2008. godine tužioci su podneli tužbu PKVS u kojoj su zahtevali da se utvrdi da su tužioci stekli pravo svojine i trajnog korišćenja na polovini bivše katastarske parcele [REDACTED] upisane u posedovni list [REDACTED] katastarska opština Priština, površine [REDACTED] kvadratnih stopa, koja je sad upisana pod novim brojem jedinice - [REDACTED] kao i da se tuženi obaveže da prizna i dostavi dokumente neophodne za prenos prava svojine i upis nepokretnosti na ime tužilaca. U svojoj dopuni tužbe od 22. septembra 2008. godine, tužioci tvrde da su njihovi prethodnici kupili spornu zemljišnu parcelu i da je od tada zemljišna parcela u njihovom savesnom i trajnom posedu 42 godine, tako da su tužioci stekli prava svojine na parceli po osnovu održaja. Pored toga, u svom odgovoru od 26. decembra 2008. godine, tužioci su još jednom naveli da su stekli pravo svojine po osnovu održaja shodno članu 28. Zakona o osnovama svojinskopravnih odnosa.

Osporenim rešenjem od 26. avgusta 2009. godine, SCC-08-0245, Sudsko veće odbilo je tužbu kao nedopustivu shodno članu 28.1 u vezi s članom 28.3 Administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6, po osnovu da PKVS nema nadležnost nad tužbom, pošto je stvar u nadležnosti organa uprave prema odredbama Zakona o eksproprijaciji (Službeni list SAP Kosova br. 21/78 (prečišćeni tekst). Sudsko veće pozvalo se na član 40. Zakona o eksproprijaciji nepokretnosti (Zakon br. 03/L-139) koji predviđa da će se postupak eksproprijacije koje je pokrenut pre stupanja na snagu tog zakona voditi prema odredbama zakona koji je bio na snazi na dan kad je taj postupak pokrenut, prema tome uz primenu Zakona o eksproprijaciji. Dalje, Sudsko veće zaključilo je da se u vezi s povraćajem imovine o kojem je odlučeno konačnim rešenjem organa uprave ne može pokrenuti parnični postupak, pošto je to rešenje prema zakonu u nadležnosti organa uprave. „Donošenje rešenja, žalba, kao i poništaj rešenja o eksproprijaciji su u

nadležnosti organa uprave." Sudsko veće u svom obrazloženju uopšte ne navodi pitanje održaja.

Dana 18. septembra 2009. godine tužioci su izjavili žalbu na gorenavedeno rešenje, zahtevajući da Žalbeno veće PKVS preinači rešenje i utvrdi prava svojine tužilaca, ili da rešenje stavi van snage i vrati predmet Sudskom veću na ponovno suđenje. Tužioci tvrde da PKVS ima prevashodnu nadležnost nad svim tužbama protiv društvenih i javnih preduzeća koja su trenutno pod upravom Agencije.

U svom odgovoru na žalbu, tuženi predlaže da žalba tužilaca bude odbijena i da osporeno rešenje bude potvrđeno. Tuženi dalje tvrdi da su opštinske vlasti u Prištini okončale postupak eksproprijacije.

Obrazloženje:

Žalba je dopustiva i osnovana. PKVS ima stvarnu nadležnost nad tužbom tužilaca.

Stvarna nadležnost PKVS nad tužbom tužilaca

Ne dovodeći u pitanje sledeće obrazloženje o osnovnoj nadležnosti PKVS u vezi s celom tužbom, PKVS bi u svakom slučaju imala nadležnost nad tužbom, bar kad je reč o navodnom pravnom osnovu održaja prema članu 28. Zakona o osnovama svojinskopravnih odnosa. To pitanje nije pravno povezano s pitanjem valjanosti osporenih činova eksproprijacije i prema tome PKVS može da ga detaljno ispita, čak i kad bi argumentacija Sudskog veća o nadležnosti PKVS kad je reč o činovima eksproprijacije koje su sproveli organi uprave bila ispravna. U svom rešenju Sudsko veće nije uzelo u obzir da stvarna nadležnost suda može da bude utvrđena pravnim osnovom na kojem je zasnovana tužba. Mogu da postoje različiti pravni argumenti koji svi mogu da vode ka istoj posledici koju želi tužilac, ali su u nadležnosti različitih sudova. U predmetu o kojem je reč, tužioci su

prevashodno zasnovali svoju tužbu na pravnom načelu održaja, a samo dodatno su zasnovali tužbu i na navodnoj nevaljanosti same eksproprijacije.

Ali, takođe u vezi s nadležnošću PKVS kad je reč o činovima eksproprijacije, ne može da bude podržana argumentacija Sudskog veća. U nadležnosti je PKVS da detaljno ispita valjanost bilo kojeg čina eksproprijacije koji je osporen u parnici protiv društvenog ili javnog preduzeća.

Tuženi je javno preduzeće (JP). Prema planu 4 tačka c) Uredbe UNMIK-a 2008/4, sudska veća PKVS imaju prevashodnu nadležnost za (sve) tužbe i protivtužbe u vezi s tužbama, uključujući potraživanja poverilaca ili vlasnička potraživanja protiv preduzeća ili korporacije koje je bilo ili je trenutno u administrativnoj nadležnosti Agencije, u slučaju kad su ta potraživanja nastala u toku ili pre perioda u kojem je to preduzeće ili korporacija bilo ili je trenutno pod upravom Agencije. Prema članu 5.1 Uredbe UNMIK-a 2002/12, Agencija je ovlašćena da upravlja javnim i društvenim preduzećima koja su registrovana ili posluju na teritoriji Kosova. Shodno članovima 4.1 tačka c) Uredbe UNMIK-a 2008/4 i 5.1 Uredbe UNMIK-a 2002/12, PKVS ima prevashodnu nadležnost za tužbu tužilaca.

Prilikom rešavanja po tužbi tužioca, PKVS može da oceni i pravovaljanost ranijeg rešenja organa uprave, kao i valjanost rešenja ili presuda sudova, koji mogu da budu od pravnog značaja za stvar, definišući time domet pravne snage ranijeg rešenja. Čak i da je, pogrešno, Sudsko veće došlo do zaključka da je rešenje o eksproprijaciji koje je doneo organ uprave bilo pravno obavezujuće i prema tome utvrdilo status parcele o kojoj je reč u vezi s pitanjem svojine, to bi bilo meritorno rešenje, a ne rešenje o dopustivosti.

Osim toga, uzdržavanje od vršenja nadležnosti nad predmetima poput ovog o kojem je reč ostavilo bi one koji su bili podvrgnuti činovima eksproprijacije pre 1999. godine bez odgovarajućeg pravnog leka. Može se pretpostaviti da su činovi eksproprijacije pre 1999. godine možda bili povezani s diskriminacijom. To mora da bude detaljno ispitano od slučaja do slučaja, a mora da bude ispitano i da li su oni čija je imovina do tada bila

podvrgnuta eksproprijaciji imali odgovarajuća sredstva – u okviru zakona koji je u to vreme bio primenjiv - da ulože prigovore protiv eksproprijacije. Zasad, važeći zakon na Kosovu ne predviđa odgovarajući pravni lek za osporavanje tih eksproprijacija van redovnih sudova, uključujući PKVS. Na osnovu ovih razmatranja, Žalbeno veće ne vidi bilo kakav razlog za odstupanje od jasne formulacije – bez sumnje primenjivih – odredaba Uredbe UNMIK-a 2008/4, koje PKVS daju nadležnost za sve tužbe protiv JP ili DP, bez obzira na njihovu pravnu prirodu.

Osim toga, moramo da napomenemo da Sudsko veće nije dalo opravdanje za svoju tvrdnju da „Zakon o eksproprijaciji nepokretnosti“ (Zakon br. 03/L-139) važi na Kosovu. Osim ovog nedostatka obrazloženja (videti član 9.3 tačka (b) Uredbe UNMIK-a 2008/4 i član 48.1 Administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6), zaključak do kojeg je došlo Sudsko veće na osnovu navodnog važenja zakona takođe je neosnovan: kad je došlo do eksproprijacije o kojoj je reč, Zakon o eksproprijaciji (Službeni list SAP Kosova br. 21/78 (prečišćeni tekst)) još uvek nije bio primenjiv.

Vraćanje predmeta na ponovno suđenje

Uzimajući u obzir da je Sudsko veće odlučilo samo o dopustivosti tužbe i prema članu 65 tačka c Administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6 – da tužiocima ne bi bio uskraćen pristup dvema pravosudnim instancama – predmet mora da bude vraćen Sudskom veću na ponovno suđenje. Sudsko veće slediće pravno mišljenje Žalbenog veća izrečeno u ovom rešenju i uzdržaće se od ponovnog odbijanja tužbe iz istih razloga.

Sudske takse

Prema članu 11 Uredbe UNMIK-a 2008/4 i članu 66 Administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6, Sudsko veće mora da odluči o podeli troškova prvostepenog postupka, a Žalbeno veće – prilikom donošenja konačnog rešenja – o podeli troškova oba postupka. O predmetu o kojem je reč mora da bude ponovo suđeno u prvostepenom postupku; prema tome, u ovom trenutku ne može da bude doneseno konačno rešenje o bilo kakvoj podeli

troškova, pošto ta podela zavisi od budućeg rešenja Sudskog veća. U ovom trenutku može da bude utvrđen samo iznos sudskih taksi u drugostepenom postupku, uzimajući u obzir da ni u prvostepenom ni u drugostepenom postupku nisu predložene činjenice ili tvrdnje koje bi omogućile utvrđenje vrednosti tužbe. Prema tome, u skladu s ranijim rešenjima koje je donelo Žalbeno veće (videti npr. ASC-10-0024 i ASC-09-0072, 29. april 2010. godine), za žalbeni postupak važe sledeće sudske takse:

Sudska tarifa član 10.11 (podnošenje žalbe)	30 evra
Sudska tarifa član 10.15 u vezi s 10.21 i 10.1 (drugostepeno rešenje)	30 evra
Ukupno	60 evra

Ove sudske take preliminarno snose žalioци.

Richard Winkelhofer, predsedavajući sudija EULEX-a _____potpis_____

Torsten Frank Koschinka, sudija EULEX-a _____potpis_____

Eija-Liisa Helin, sudija EULEX-a _____potpis_____

Tobias Lapke, upisničar EULEX-a _____potpis_____